

Zoologijska i lovna obilježja divljih pataka

Matančević, Joso

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:187136>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Joso Matančević, absolvent

Stručni studij smjera Zootehnika

ZOOLOGIJSKA I LOVNA OBILJEŽJA DIVLJIH PATAKA

Završni rad

Vinkovci, 2015.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Joso Matančević, apsolvent

Stručni studij smjera Zootehnika

ZOOLOGIJSKA I LOVNA OBILJEŽJA DIVLJIH PATAKA

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog rada:

1. Izv.prof.dr.sc. Siniša Ozimec, predsjednik
2. prof.dr.sc. Tihomir Florijančić, mentor
3. doc.dr.sc. Ivica Bošković, član

Vinkovci, 2015.

Sadržaj

1. UVOD	
2. LOV I LOVNA OBILJEŽJA DIVLJIH PATAKA	5
2.1. Općenito o divljim patkama	5
2.2. Podjela pataka i njihova lovna obilježja	8
2.2.1. Patke plivarice	8
2.2.2. Patka gluhara	10
2.2.3. Patka kržulja	11
2.2.4. Patka pupčanica	12
2.2.5. Patka kreketaljka	13
2.2.6. Patka lastarka	14
2.2.7. Patka žličarka	15
2.2.8. Patke ronilice	16
2.2.9. Patka glavata	17
2.2.10. Patka krunata	18
3. LOV PATAKA	19
4. ZAKLJUČAK	20
5. POPIS LITERATURE	21
6. SAŽETAK	22
7. SUMMARY	23
8. POPIS SLIKA	24

1. UVOD

Republika Hrvatska ima bogatu tradiciju u lovstvu, s brojnim lovnim područjima i različitim divljači. Promicanjem lovnog turizma nastoji se dodatno doprinijeti razvoju destinacije u unutrašnjosti Republike Hrvatske pri tome produžujući turističku sezonu s ljetnih mjeseci na ostali dio godine. Lovni turizam u Hrvatskoj privlači veliki broj inozemnih turista, a najviše njih dolazi iz Italije, Njemačke, Austrije i Švicarske. Lovci koji dolaze iz različitih krajeva, osim u lovu mogu uživati u lijepoj prirodi, bogatoj kulturnoj baštini i šarolikoj gastronomskoj ponudi.

S druge strane Hrvatska je, zajedno s još preko 150 zemalja, punopravna ugovorna strana Ramsarske konvencije. Cilj konvencije je očuvati vlažna staništa koja obuhvaćaju vlažne šume i livade, slatke vode – jezera, vodotoke i močvare, kao i obalno more. Danas ovaj status u svijetu ima 1828 lokaliteta, a u Hrvatskoj ovu razinu zaštite imaju četiri područja: Park prirode Kopački rit, Park prirode Lonjsko polje, posebni ornitološki rezervat Crna Mlaka te područje delte rijeke Neretve. Zaključci ove Konvencije govore da treba poboljšati suradnju s lokalnim stanovništvom, poboljšati suradnju s međunarodnim udrugama koje rade na zaštiti močvara, načiniti popis Ramsarskih područja u svakoj državi i unijeti osnovne hidrološke, biološke i ekološke posebnosti svakog pojedinog područja, koristiti Ramsarska područja u promidžbene svrhe i s vremenom proširivati popis močvarnih područja i njihovu zaštitu. U Hrvatskoj postoji još niz močvarnih područja koje je tek potrebno vrednovati, a novija ornitološka istraživanja ukazuju na međunarodnu vrijednost i nekih drugih staništa za upis u Ramsarski popis, kao npr. PP Vransko jezero, Ličko polje i Ogulinsko-plašćansko područje, pa je izvjesno da će se broj Ramsarskih područja u Hrvatskoj uvećati.

Stoga je cilj ovoga rada, opisati divlje patke koje obitavaju na području Hrvatske i time dati mali doprinos u poznavanju i očuvanju našeg prirodnog bogatstva, te opisati njihov značaj kao lovne divljači.

2. LOV I LOVNA OBILJEŽJA DIVLJIH PATAKA

2.1. Općenito o divljim patkama

Divlje patke su jedna od najbrojnijih i najrasprostranjenijih skupina među lovnim vrstama ptica. Obitavaju na raznolikim tipovima vodenih staništa, od plitkih močvara, gdje su najbrojnije, do jezera, od potoka i kanala do velikih rijeka. Sve patke za mitarenja tijekom ljeta gube sva letna pera i oko mjesec dana ne mogu letjeti (Mustapić, 2004.). Divlje patke gluhare slove za najpoznatijeg pripadnika skupine plivačica. Za mužjake je karakteristično da za vrijeme parenja perje na glavi imaju sjajno zelene boje s bijelom prugom oko vrata, perje po tijelu je svijetlo sive boje, dok ispod vrata i na vratu dominiraju pera crne boje. Boja nogu je izrazito narančasta, a kljun je žuto zeleni. Ženke se razlikuju od mužjaka po izgledu, a nerijetko ih se smatra i neuglednijima od mužjaka. Razlika između perja ženke i mužjaka divlje patke prikazana je na Slici 1.

Slika 1. Ženka i mužjak divlje patke gluhare (Durantel, 2007.)

Divlja patka, s obzirom na to radi li se o mužjaku ili ženki, mase je 800 - 1400 grama, prosječno je duga 55 centimetara, dok joj raspon krila iznosi od 85 do 95 centimetara. Budući da je svejed, divlja se patka rado hrani sjemenkama vodenog ili uzgojenog bilja (tijekom noći može svratiti na pašu u neko žitno polje), kao i mladima koje u snopovima rastu uz obalu ili izbijaju iz vode, različitim vodenim beskralježnjacima, kao i sitnom ribom i punoglavcima. Udio životinjske hrane naročito je važan u prehrani pačića starih mjesec dana (Durantel,

2007.). U potragu za hranom idu noću, a tek pred zoru se spuštaju na vodenu površinu jer se tada osjećaju sigurno.

Mužjak i ženka postaju parom u listopadu tako da mužjak pokazuje svoje perje ženki, što je poznato pod nazivom šepurenje. Na početku siječnja par odlazi u izolaciju gdje mužjak ima zadaću da brani područje na kojem se nalaze od možebitnih uljeza. Za pravljenje gnijezda zadužena je ženka. Gnijezdo može biti na zemlji, na nekom povišenom mjestu ili pak između obalne vegetacije. Jaja su zelenkaste boje i ima ih osam do dvanaest. Kada ženka ide u potragu za hranom na jaja stavlja perje kako ne bi bila izložena grabežljivcima. Inkubacija traje od 26 do 29 dana, nakon čega dolazi do izlaska pačića iz jajeta. Pačići se u gnijezdu zadržavaju kratko, svega nekoliko sati i onda odlaze s majkom na plivanje. Budući da su pačići mali i još uvijek nisu sposobni braniti se od grabežljivaca izloženi su brojnim opasnostima. Neki od grabežljivaca koji predstavljaju opasnost za pačiće su lisica, štika, tvor, ali i mnogi drugi. Zbog čestih napada grabežljivaca na pačiće smrtnost je relativno velika. Pačići koji navršše dva mjeseca nazivaju se poletarcima jer u to vrijeme počinju letjeti. Divlja patka obično nese jaja samo jednom godišnje, rijetko dva puta. U slučaju da gnijezdo bude uništeno onda se zna dogoditi da se divlje patke prijevremeno gnijezde.

Slika 2. Majka patka s pačićima

(izvor: <http://www.pticica.com/oznake/pa%C4%8Di%C4%87i>)

Osjetila vida i sluha su izuzetno dobro razvijena, dok je osjetilo mirisa nešto slabije. Ženka se glasa tipičnim zvukom (kvak) dok mužjak ima dublje oglašavanje. Divlja patka voli žile i korijenje drveća na obalama u kojim provodi dosta vremena

http://www.mladilovci.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=112:divlja-patka&catid=47:tekstovi&Itemid=113).

Divlje patke žive u velim skupinama tj. jatima i radi toga se smatraju izrazito društvenim pticama. U svoje jato prihvaćaju sve pripadnike iz porodice pataka. U rezervatima i na ostalim mjestima gdje nije uznemiravana, ova je ptica aktivna i danju. Let divlje patke je brz i postojan. Tijekom migracija, njihov let poprima oblik slova V. Međutim, kod ptica koje su tijekom migracija uznemiravane, ova formacija nije konstantna već se od jedne bare do druge kreću u velikom jatu ili u isprekidanim redovima. Međutim, one također povremeno migriraju tijekom razdoblja duže zime kako bi pronašle zaklon duž nezaleđenih tokova velikih rijeka. Pridružuju im se jata ptica selica iz nordijskih zemalja koje se u kolovozu počinju spuštati u toplije krajeve. Migracije dosežu vrhunac koncem listopada, a povratak započinje tijekom siječnja ili veljače. (Durantel, 2007.).

Slika 3. Migracije divljih pataka

(izvor: <http://www.eduvizija.hr/portal/?q=sadrzaj/12-2>)

U Slavoniji su rasprostranjene na područjima gdje se nalazi dosta vode, kao što su primjerice područje Baranje, Našički ribnjaci, Miholjački ribnjaci, ali isto tako dosta ih ima uz tokove triju rijeka: Karašice, Vučice i Drave.

2.2. Podjela pataka i njihova lovna obilježja

Patke (Anatidae), porodica ptica koja obuhvaća patke, guske i labudove. Patke su manje od labudova i gusaka, s kraćim vratom i nogama. Gotovo sve se odlikuju istaknutim spolnim dvoličjem, osobito u jesenskom perju. Gnijezde se u velikim jatima. Dije se na 8 skupina koje obuhvaćaju 113 vrsta, od kojih su mnoge dio hrvatske faune, neke kao gnjezdarice, a mnoge se dosele zimi. Najpoznatije su skupine: utve, patke plivarice, patke ronilice, gavke, morske patke, ronci (<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=46999>).

Više ili manje danas su sve patke ugrožene i stoga lovci i lovačke organizacije moraju predvoditi i osmisliti zaštitne mjere kako bi opstale u Hrvatskoj. Svaki lovac mora pri lovu na patke biti vrlo oprezan i odgovoran jer često nije lako prepoznati pojedinu vrstu i može se dogoditi da strada neka zaštićena patka ili ona koja je divljač, ali je ugrožena i rijetka. (Mustapić, 2004.).

2.2.1. Patke plivarice

Patke plivarice hrane se s površine vode ili da zarone samo prednjim dijelom tijela koji im je dovoljan da pronađu hranu. Navedena činjenica vodi nas u spoznaju kako se radi o patkama koje zapravo ne rone već imaju dovoljno velik vrat da uz malo zaronjeni prednji dio tijela uspiju doći do željene hrane. Ponekad se zna dogoditi da rone, ali to je samo u iznimnim situacijama, odnosno kada se osjećaju ugrožene i da ne mogu poletjeti.

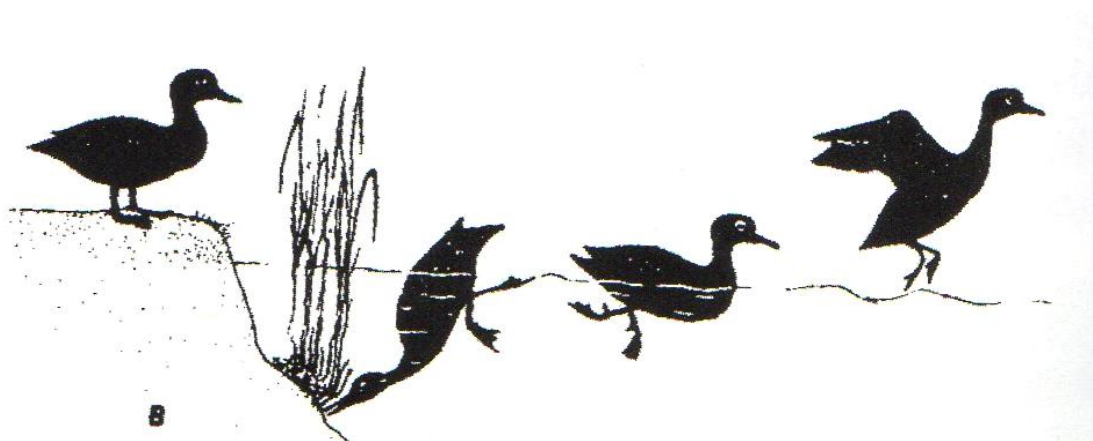
Slika 4. Patka plivarica u potrazi za hranom (Mustapić, 2004.)

Kao što je vidljivo sa Slike 4. tražeći hranu patke plivarice zarone u vodu samo prednji dio tijela. Stražnji dio tijela pri zaronjavanju viri iz vode.

Patke plivarice razlikuju se od pataka koje rone po tome što su lakše građe, te su samim tim i vitkije. Lakša građa tijela doprinosi lakšem letu. Pri polijetanju patke plivarice odbace se nogama i nakon toga odmah polete bez dodatnog zatrčavanja po vodi (Slike 5. i 6.).

Slika 5. Uzlijetanje s vode patke plivarice (Mustapić, 2004.)

Slika 6. Siluete patke plivarice (Mustapić, 2004.)

2.2.2. Patka gluhara

Jedna od pataka koja je daleko najrasprostranjenija je patka gluhara. Ujedno se patka gluhara smatra najpoznatijom vrstom pataka. U stručnoj literaturi naziv koji se često koristi za patke gluhare je divlje patke. O divljim pataka bilo je riječ i ranije pa stoga u ovom dijelu rada biti će samo predočene najvažnije informacije koje do sada nisu prezentirane.

Patka gluhara nalazi se na cijelom području Republike Hrvatske, ali ipak najviše obitava u nizinskom dijelu. Jedan dio patki gluhara su selice, za razliku od polovine koja se odnosi na stanarice. One koje su selice znaju doći i na iznimno velike udaljenosti, kao što je primjerice sjeverna Afrika. U našoj zemlji najviše patki gluhara može se zapaziti tijekom jeseni.

Slika 7. Gnijezdo s jajima patke gluhare (Mustapić, 2004.)

Gnijezdo pravi na tlu između vegetacije koja je prilično gusta. Uz to, mogu biti i u širokim stablima ili vrbama koje su sječene. Kao što je već ranije istaknuto gnijezda grade ženke od trave i lišća. Unutrašnji dio gnijezda ženka oblaže perjem koje čupa s trbuha. Gluhara je lovna patka koja se lovi krupnom sačmom (3.0-3.5mm). Lovostaj je propisan od 1. veljače do 31. kolovoza (Anonimus, 2010).

2.2.3. Patka kržulja

Od svih vrsta pataka koje su rasprostranjene u Hrvatskoj po svojoj veličini najmanja je kržulja. Zapravo radi se o najmanjoj postojećoj pravoj patki s 20-30 centimetara duljine i prosječnom masom 340 grama kod mužjaka i 320 grama kod ženki. Krila su 17,5 do 20,4 centimetara dužine, što daje raspon krila od 53-59 centimetara. Ima raznobojno perje, koje mijenja boju u vrijeme parenja. Kada nije sezona parenja, mužjak i ženka izgledaju slično, sa žućkasto-smeđim perjem, nešto tamnijim po krilima i leđima. Za vrijeme parenja mužjak ima pretežno sivo perje, s tamnom glavom, žućkasto iza, i bijelu prugu koja prolazi uzduž bokova. Glava i gornji dio vrata su kestenjaste boje, sa širokim i prelijevajućim tamnozelenim prugama u obliku polumjeseca ili suze, koje počinju neposredno prije oka.

(<https://hr.wikipedia.org/wiki/Kr%C5%BEulja>).

Slika 8. Patka kržulja – mužjak

(izvor: <http://www.wildcroatia.net/galerije/ptice/1213->)

Treba istaknuti da je kržulja društvena patka koja obično ima velika jata. Ova vrsta prepoznaje se i po izrazito jakom glasanju. Budući da se nalazi u močvarama koje su zaklonjenije onda tu i pronalazi hranu poput sjemenki, a nerijetko i vodene beskralježnjake.). Ova vrsta spada u lovnu divljač s lovostajem propisanim od 1. veljače do 31. kolovoza (Anonimus, 2010).

2.2.4. Patka pupčanica

Patke pupčanice (*Anas querquedula*) obitavaju na prostorima močvara, a u razdoblju selidbe mogu se pronaći po rijekama i barama. Nešto je krupnija i izduženija od kržulje, mase 250 - 550 grama. Visoko čelo glavu joj čini uglatijom. Mužjak je lako prepoznatljiv po uočljivoj, širokoj i dugoj bijeloj nadočnoj pruzi. Lice je u mladih i ženki, nasuprot kržulji, isprugano, svijetlim mrljama na osnovu dužeg i šireg kljuna, nedostaje im bijela oznaka na osnovi repa vidljiva u kržulje. U letu se ženke i mlade sa sigurnošću mogu prepoznati po uočljivoj kombinaciji zelenog zrcala, s gornje u donje strane omeđenog podjednakim bijelim prugama i plavosivim prednjim dijelom krila odozgo. Najduži je zabilježeni vijek u prirodi deset godina (Mustapić, 2004.).

Slika 9. Patka pupčanica – ženka i mužjak (Mustapić, 2004.)

Patke pupčanice obitavaju u manjim jatima, ali usprkos tome one su društvene. Podjednako jedu biljnu i životinjsku hranu. Od biljne hrane najviše do izražaja dolazi bilje koje se nalazi u vodi, a za životinjsku hranu uglavnom se radi o vodenim beskralježnjacima. Patke pupčanice gnijezde se obično oko mjeseca travnja. Ženka polaže otprilike oko osam jaja. Mladi se osamostaljuju vrlo brzo. Ova vrsta spada u lovnu divljač s lovostajem propisanim od 1. veljače do 31. kolovoza (Anonimus, 2010).

2.2.5. Patka kreketaljka

Patka kreketaljka (*Anas strepera*) je ugrožena gnjezdarica i nije lovna divljač. Obitava na otvorenim stajaćim ili sporotekućim eutrofnim (bogatim organskom produkcijom) nizinskim vodama s bogatom obalnom vegetacijom (trska, rogoz). Mužjak je prepoznatljiv po pretežito jednoličnom sivom ruhu s kestenjastim krilnim pokrovnim perima i crnim nadrepkom i podrepkom. Ženka slični ženki divlje patke (gluhare), ali je manja, sivkastija, s kraćim i sitnijim kljunom. U letu se ističe bijeli trbuh (u gluhare je smeđ) i crno-bijelo zrcalo (u gluhare plavo). Nešto su manje od gluhara, teže od 0,5 do 1,1 kilograma. Mlade su ptice slične ženkama, ali su pera na leđima i bokovima ride obrubljena. Najduži životni vijek zabilježen u prirodi jest 13 godina (Mustapić, 2004.).

Slika 10. Patka kreketaljka (Mustapić, 2004.)

Jata kreketaljki su puno manja nego kod patki gluhara. Broj patki kreketaljski u jatu kreće se oko dvadeset. Hrana im je pretežno zeleni dio biljke i sjemenke. Kao i sve ostale vrste pataka i ova je podložna brojnim predatorima, a neki od istaknutijih su svakako lisice, jastreb i sokol.

2.2.6. Patka lastarka

U području Europe, Sjeverne Amerike i Azije zastupljena je vrsta patke pod nazivom lastarka (*Anas acuta*). Radi se o selici koja tijekom trajanja zime boravi na jugu, čak i do ekvatora. Bez obzira što se radi o vrsti koja je dosta rasprostranjena, ono što je neobično je da nema dodatnih podvrsta. Patka lastarka dobila je naziv zbog toga što ima dug i zašiljen rep, kao lastavica. Specifična je po tome što gnijezda gradi dalje od vode. Mužjak je veći od ženke. Za vrijeme parenja mužjak ima smeđu boju glave, prsa su bijela, kao i pruga koja se nalazi ispod vrata. Siva boja prevladava na gornjem dijelu tijela i na bokovima uz naglašenu crnu središnju prugu koja ide prema nazad iz ramena. U jatima koja imaju druge vrste pataka znaju se naći upravo patke lastarke, te je stoga opravdano zašto se smatraju društvenim pticama. Po pitanju prehrane patka lastarka slična je ostalim vrstama pataka, gdje dominiraju vodene biljke, no u vrijeme parenja znaju se tu naći i mali beskralješnjaci.

Ova vrsta u Republici Hrvatskoj nije lovna divljač.

Slika 11. Patka lastarka

(izvor: http://www.naturephoto-cz.com/patka-lastarka-picture_hr-2491.html)

2.2.7. Patka žličarka

Patka žličarka (*Anas clypeata*) je do početka 20. stoljeća bila gnjezdarica Kopačkog rita. Danas kao preletnica i zimovalica obitava u cijeloj Hrvatskoj, ali je malobrojna i ugrožena, osobito zimi. Zadržava se na otvorenim stajaćim eutrofnim (bogatim organskom produkcijom) nizinskim vodama, obično s razvijenom obalnom vegetacijom. Društvene su, drže se u manjim jatima, obično od 20 do 30 ptica. Među svim patkama kljun žličarke je najprilagođeniji filtriranju vode: gornji i donji dio kljuna opremljeni su poput vlasi finim nitima, na kojima se zadržavaju hranjive čestice, dok voda izlazi van. Stoga se pretežito hrani planktonskim račićima, ali i sitnim mekušcima, kukcima i njihovim ličinkama, sjemenkama i komadićima bilja. Hranu prikuplja dok polako pliva i širokim kljunom sa same površine, ili uronjenim kljunom ili glavom, grabi vodu skupa s hranom. (Mustapić, 2004.).

Slika 12. Patka žličarka (Mustapić, 2004.)

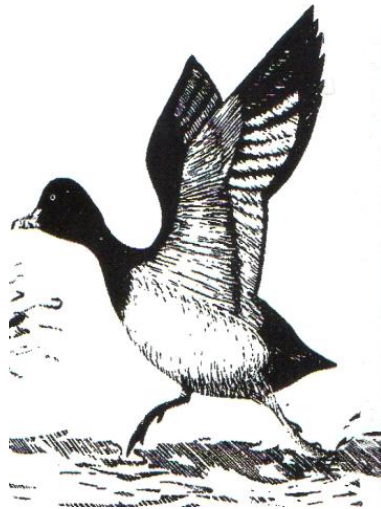
Patka žličarka ima prepoznatljiv, plosnat i dugačak kljun. Kljun je nalik na žlicu pa od tuda i naziv za ovu vrstu patke. Mužjak patke žličarke po leđima je crno bijele boje. Na glavi mu prevladava zelenkasta boja. Na prsima je bijela boja, dok bokovi i trbuh imaju sivu boju. Kao što je uočljivo sa slike mužjak patke žličarke ima na krilima svjetlo smeđu mrlju.

I ova vrsta u Republici Hrvatskoj nije lovna divljač.

2.2.8. Patke ronilice

Uspoređujući patke ronilice i patke plivarice uočava se kako su patke ronilice nešto zdepastije građe i veće mase. Također, patke ronilice imaju noge više straga nego patke plivarice. Ovakav položaj nogu sasvim je uobičajen za patke ronilice jer im omogućuje da dovoljno dugo rone i tako prikupljaju hranu. Za patke plivarice je karakteristično da se prilikom polijetanja ne moraju zatrčavati po vodi, dok se patke ronilice zatrčavaju (Slike 13. i 14.).

Slika 13. Patka ronilica (Mustapić, 2004.)

Slika 14. Siluete patke ronilice (Mustapić, 2004.)

2.2.9. Patka glavata

U Hrvatskoj je od svih pataka ronilica najzastupljenija glavata patka (*Aythya ferina*). Hrani se vodenim biljkama, mekušcima, vodenim kukcima i manjim ribama. Najčešće u potragu za hranom kreće noću. Društvena je, zimi formira velika jata, u kojima se često nalaze i druge vrste pataka, kao što je krunasta patka, a poznato je da se s tom patkom ponekad križa. Staništa za vrijeme sezone parenja su joj močvare i jezera s metrom ili malo više dubine. Gnijezdi se širom Europe, te u Aziji. Selica je, prezimljuje se na jugu i zapadu Europe.

Slika 15. Glavata patka

(https://hr.wikipedia.org/wiki/Glavata_patka).

Mužjak glavate patke ima dugačak kljun, crvenu šarenicu, leđa siva i prsa koja su crna. Ženka glavate patke ima glavu i tijelo smeđe boje, dok se na kljunu nalazi sivi kolut koji je sužen. Ova vrsta spada u lovnu divljač s lovostajem propisanim od 1. veljače do 31. kolovoza (Anonimus, 2010).

2.2.10. Patka krunasta

Patka krunasta (*Aythya fuligula*) je patka srednje veličine. Ubraja se u lovnu skupinu pataka ronilica koje se love od 1. rujna do 31. siječnja. Njihova populacija je jako velika, otprilike milijun jedinki. Staništa u kojima se krunasta patka gnijezdi su močvare i jezera u kojima je izrazito bogata vegetacija. Osim toga, patka krunasta može se naći u drugim područjima, primjerice u obalnim lagunama ili čak u ribnjacima.

Slika 16. Patka krunasta (Mustapić, 2004.)

Na mužjaku krunaste patke dominira crna boja, izuzetak je manji dio na kojem se nalazi bijela boja, a to su bokovi. Kljun mužjaka je plavo sive boje. Krunasta patka je društvena, ali obično su njihova jata znatno manja od jata glavatih pataka. Svejed, izbor hrane joj, kao i u glavate patke, ovisi o sezoni i lokalnim prilikama. Ipak, u većini područja, pogotovo zimi, pretežito se hrane mekušcima, ali i račićima i kukcima. Od biljne hrane uzimaju pretežito sjemenke. Hranu skupljaju uglavnom roneći. Razmnožavanje je slično kao u glavate patke, ali obično gnijezde kolonijalno (Mustapić, 2004.).

3. LOV PATAKA

Poznato je da cijena lova na sitnu divljač s divljačinom u jednom danu uključuje nekoliko segmenata: organizaciju lova, pratitelje tijekom lova, odstrijeljenu divljač itd.

Prilikom lova u ranim jutarnjim satima, lovci se trebaju postaviti barem oko dvadeset minuta prije nego svane i zauzeti mjesta koja su pregledna, odnosno mjesta gdje divlje patke prelijeću. S prvim znacima zore, lovci čuju poznate zvuke krila i prve ptice koje prelijeću. Pravilo koje vrijedi kod lovaca je da se na takve ptice ne puca iz razloga što one lete visoko i smanjena je vidljivost. Kada počinje svitati, onda je prelet najjači, te lovci koji se nalaze na dobrim mjestima imaju jako dobre šanse da upucaju divlje patke. U poslijepodnevnim satima, situacija je nešto malo drugačija jer lovci moraju biti dobro maskirani, jer prve patke koje se pojavljuju lete veoma visoko i nisu u doletu. Lovci koji još nemaju dovoljno iskustva mogu svojim nestrpljenjem pokvariti lov jer nije nimalo rijedak slučaj da neiskusni lovci pucaju na sve ptice koje se pojave i samo ih preplaše. Kada počne padati mrak, najjači je intenzitet preleta i lovci za kratko vrijeme moraju biti dobro skoncentrirani. Ono na što lovci moraju posebno paziti je pravac doleta pataka, kako bi stigli da iskoriste veći dio za pucanje. Također, lovci prilikom lova na preletu moraju obratiti pažnju na svoju udaljenost i raspored. Glavno je pravilo da se ne smije pucati na divlje patke koje slijeću na vodu i one koje dolijeću nisko s namjerom da slete na vodeno ogledalo, jer se na taj način mogu ozbiljno ugroziti ostale kolege koji sudjeluju u lovu. Lovci ističu da bi lov na divlje patke bio što uspješniji potrebno je povesti psa koji mora biti kraj lovca miran a ne da tijekom cijelog jutra i večeri trči uz obalu i onemogućí lov. Za lov na divlje patke većinom se upotrebljavaju puška s glatkim cijevima.

4. ZAKLJUČAK

Divlje patke slove za najpoznatijeg pripadnika skupine pataka plivačica. Za mužjake je karakteristično da za vrijeme parenja perje na glavi imaju sjajno zelene boje s bijelom prugom oko vrata, perje po tijelu je svijetlo sive boje, dok ispod vrata i na vratu dominiraju pera crne boje. Zbog osobite boje perja lovci ga često skupljaju kao trofej. Što se tiče boje nogu ona je izrazito narančasta, a kljun je žuto zeleni. Ženske se razlikuju od mužjaka po izgledu, a nerijetko ih se smatra i neuglednijima od mužjaka.

Konkretno, kada se radi o lovu na divlje patke onda je za to predviđen mjesec rujan. Uz divlje patke lovci na nišanu imaju i šljuke. Upitalo se bilo kojeg lovca o lovu na divlje patke onda će se dobiti identičan odgovor: lov divljih pataka vrlo je dinamičan i zahtjevan. U periodu suše, kada su vodostaji prilično niski, onda je ulov divljih pataka slabiji. No, pri porastu vodostaja rijeka, dolazi do punjenja vodom kanala i bara, tako da to u konačnici rezultira da lovci imaju izvanredan prelet na jednom mjestu, dok na sljedećem izlasku divljih pataka uopće niti nema. U razgovoru s lovcima ističu da su uglavnom prvi dani lova uspješni iz razloga što ptice nisu toliko uplašene. Vrijeme koje lovci preporučuju za lov na divlje patke je u svitanje i sumrak. Naravno, divlje patke se mogu loviti i tijekom dana na način da se vrši pretraživanje gacanjem po plitkim barama i uz rubove ribnjaka.

5. POPIS LITERATURE

1. Anonimus (2005): Zakon o lovstvu. Narodne novine broj 140.
2. Anonimus (2010): Pravilnik o lovostaju. Narodne novine broj 67.
3. Darabuš, S., Jakelić, I. Z. (2002): Osnove lovstva. Zrinski, Zagreb.
4. Durantel, P. (2007): Enciklopedija lovstva. Graso, Rijeka.
5. Mustapić, Z. (2004): Lovstvo. Hrvatski lovački savez, Zagreb.

Mrežne stranice:

<http://www.hutovo-blato.ba/index.html>

<http://www.croatia-hunting.com/clanak/lov-u-hrvatskoj?id=13>

http://www.mladilovci.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=114:lov-i-lovna-pravila&catid=47:tekstovi&Itemid=113

<http://www.pticica.com/oznake/pa%C4%8Di%C4%87i>

<http://www.eduvizija.hr/portal/?q=sadrzaj/12-2>

<http://www.lovac.info/lov-divljac-hrvatska/svijet-trofeja.html>

<http://josavac.hr/lov-i-lovni-turizam-u-hrvatskoj/>

<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=46999>

<http://www.lovacki-savez-osijek.hr/divlja/sitna-divlja/divlja-patka-anatidae-l.html>

<https://hr.wikipedia.org/wiki/Kr%C5%BEulja>

<http://www.wildcroatia.net/galerije/ptice/1213->

http://www.naturephoto-cz.com/patka-lastarka-picture_hr-2491.html

https://hr.wikipedia.org/wiki/Glavata_patka

http://www.naturephoto-cz.com/glavata-patka-picture_hr-20799.html

6. SAŽETAK

Divlje patke su jedna od najrasprostranjenijih vrsta među lovnim vrstama. Obitavaju na raznolikim tipovima vodenih staništa. S obzirom na način hranjenja dijele se u dvije vrste: patke plivarice i patke ronilice. Patke plivarice su lakše građe pa to doprinosi lakšem letu. Hrane se s površine vode ili zarone samo prednjim dijelom tijela (patke: gluhara, kržulja, pupčanica, kreketaljka, lastarka, žličarka). Patke ronilice su krupnije i imaju noge više straga radi zatrčavanja po vodi da mogu poletjeti, a hrane se roneći po dnu (patke glavata i krunasta). U divljač pripadaju patke: gluhara, kržulja, pupčanica, glavata i krunasta pa je na njih dopušten lov. One su zaštićene lovostajem, a za lov se koriste puške s glatkim cijevima.

Ključne riječi: divlja patka, zoologija, lov

7. SUMMARY

Wild ducks are one of the most common types among the types of hunting. They dwell on the various types of aquatic habitats. Considering the way of feeding, wild ducks are divided into two types: waterfowl ducks and diving ducks. Waterfowl ducks are built very easily and it contributes to the easy flight. They feed on the surface of the water or they can dive with the front part of their body (ducks: mallard, teal, garganey, gadwall, pintail, shoveler). Diving ducks are larger and they have feet more back for the easier running on the surface of the water and they eat by diving at the bottom (ducks pochard and tufted duck). In wild animals belong: mallard, teal, garganey, pochard and tufted duck, so the hunting on these ducks are allowed. They are protected by a closed season, and for hunting is used rifle with a smooth bore.

Key words: wild duck, zoology, hunting

8. POPIS SLIKA

Slika 1. Perje ženke i mužjaka divlje patke.....	2
Slika 2. Majka s pačićima.....	3
Slika 3. Migracije divljih pataka	4
Slika 4. Patka plivarica u potrazi za hranom	5
Slika 5. Uzlijetanje s vode patke plivarice	6
Slika 6. Siluete patke plivarice	6
Slika 7. Gnijezdo s jajima patke gluhare	7
Slika 8. Patka kržulja-mužjak	8
Slika 9. Patka pupčanica – ženka i mužjak	9
Slika 10. Patka kreketaljka	10
Slika 11. Patka lastarka	11
Slika 12. Patka žličarka	12
Slika 13. Patka ronilica	13
Slika 14. Siluete patke ronilice.....	13
Slika 15. Glavata patka	14
Slika 16. Patka krunata	15

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Poljoprivredni fakultet u Osijeku

Završni rad

Zoologijska i lovna obilježja divljih pataka

Zoological and hunting characteristics of wild ducks

Joso Matančević

Sažetak:

Divlje patke su jedna od najrasprostranjenijih vrsta među lovnim vrstama. Obitavaju na raznolikim tipovima vodenih staništa. S obzirom na način hranjenja dijele se u dvije vrste: patke plivarice i patke ronilice. Patke plivarice su lakše građe pa to doprinosi lakšem letu. Hrane se s površine vode ili zarone samo prednjim dijelom tijela (patke: gluhara, kržulja, pupčanica, kreketaljka i žličarka). Patke ronilice su krupnije i imaju noge više straga radi zatrčavanja po vodi da mogu poletjeti, a hrane se roneći po dnu (patke glavata i krunasta). U divljač pripadaju patke: gluhara, kržulja, pupčanica, glavata i krunasta pa je na njih dopušten lov. One su zaštićene lovostajem, a za lov se koriste puške s glatkim cijevima.

Ključne riječi: divlja patka, zoologija, lov

Summary:

Wild ducks are one of the most common types among the types of hunting. They dwell on the various types of aquatic habitats. Considering the way of feeding, wild ducks are divided into two types: waternale ducks and diving ducks. Waternale ducks are build very easy and it contributes to the easy flight. They feed on the surface of the water or they can dive with the front part of their body (ducks: mallard, teal, garganey, gadwall, shoveler) . Diving ducks are larger and the have feet more back for the easier running on the surface of the water and they eat by diving at the bottom (ducks pochard and tufted duck). In wild animals belong: mallard, teal, garganey, pochard and tufted duck , so the hunting on these ducks are allowed. They are protected by a closed season, and for hunting is used rifle with a smooth bore.

Key words: wild duck, zoology, hunting

Datum obrane: _____